

Затверджую
Директор ДУ НІХТ ім. О. О. Шалімова
Ю. Усенко
(Підпис) (Ініціали, прізвище)

« 11 » Липня 2019 р.

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ІСТОРІЯ, СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ХІРУРГІЧНОЇ НАУКИ»

Навчальний рік	2020 – 2021
Обсяг:	60 годин/2 кредити
Семестр, рік	1-й, 2-й рік навчання
Дні, час, місце:	Відповідно «Розкладу занять з курсу «Хірургія» для аспірантів на 2021-2022 навчальний рік» у приміщеннях ДУ «Національний інститут хірургії та трансплантології імені О. О. Шалімова». 1 пара – 09.00 – 10.40 2 пара – 11.10 – 12.50 3 пара – 13.20- 15.00 У адаптивному режимі під час військового стану - дистанційно, на базі програмного комплексу «Microsoft Teams».
Викладачі	Усенко Олександр Юрійович – академік НАМНУ доктор медичних наук, професор Костилев Михайло Володимирович - доктор мед наук, професор Салютін Руслан Вікторович – доктор мед.наук Андрєщев Сергій Андрійович – канд. медичних наук, доцент
Контактний телефон	
E-mail:	
Робоче місце	ДУ «Національний інститут хірургії та трансплантології імені О. О. Шалімова». м Київ, вул. Героїв Севастополя, 30
Консультації	ДУ «Національний інститут хірургії та трансплантології імені О. О. Шалімова» Пн.-Пт. - 16.00 - 18.30 Онлайн консультації проводяться у на базі програмного комплексу «Microsoft Teams» після узгодження часу з викладачем.

Затверджено вченою радою
ДУ НІХТ ім. О.О.Шалімова
Протокол від 08 липня 2019 р. № 8
Заступник директора з наукової роботи

М. В. Кости́лев

(Підпис)

(Ініціали, прізвище)

« 08 » ЛИПНЯ 2019 р.

1. КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація з викладачами у рамках навчального процесу передбачає очні зустрічі зі студентами.

У адаптивному режимі недопущення розповсюдження гострих респіраторних вірусних інфекцій комунікація здійснюється на базі програмного комплексу Teams та інших засобів електронного зв'язку.

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни

Програма дисципліни «Історія, сучасні досягнення та перспективи розвитку хірургічної науки» передбачає поглиблене вивчення та аналіз джерел з історії хірургії, визначити особливості природничо-наукових і медичних знань, характерних рис розвитку хірургічної науки у різні історичні періоди, визначити нові наукові напрямки, теоретичні та практичні проблеми в хірургії, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку, вивчити новітні методи дослідження та лікування в хірургії, формування клінічного мислення, етичного ставлення до хворого, що дозволить в повному обсязі удосконалити загально-професійні, спеціалізовано-професійні, дослідницькі, аналітичні компетенції з хірургії задля досягнення рівня знань та вмінь відповідно до кваліфікаційних вимог для отримання ступеня доктора філософії за спеціальністю 14.01.03 «Хірургія».

Передреквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Дисципліна «Історія, сучасні досягнення та перспективи розвитку хірургічної науки» базується на вивченні аспірантами таких предметів: медична біологія, біологічна хімія, біофізика, фармакологія, гістологія, патоморфологія, анатомія, імунологія, хірургія, гінекологія, урологія, онкологія, пропедевтика внутрішньої медицини, внутрішня медицина, анестезіологія і інтенсивна терапія, рентгенологія. Дисципліна закладає основи вивчення слухачами здорового способу життя та профілактики виникнення різних хірургічних захворювань в процесі життєдіяльності.

Мета курсу

Засвоєння теоретичної інформації та одержання практичної підготовки з питань етіології, патогенезу, клініки, діагностики (в т.ч. диференційної), лікування та профілактики основних хірургічних захворювань та суміжної патології, що найчастіше зустрічаються, формування клінічного мислення, етичного ставлення до хворого, що дозволить в повному обсязі удосконалити загально-професійні, спеціалізовано-професійні, дослідницькі, аналітичні компетенції з хірургії задля досягнення рівня знань та вмінь відповідно до кваліфікаційних вимог для отримання ступеня доктора філософії за спеціальністю 14.01.03 «Хірургія».

Завдання навчальної дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни є засвоєння загальнопрофесійних, спеціалізовано-професійних, дослідницьких, аналітичних знань та навичок задля досягнення рівня знань та вмінь відповідно до кваліфікаційних вимог для отримання ступеня доктора філософії за спеціальністю 14.01.03 «Хірургія».

1. Здатність здобувачами ступеня доктора філософії виконувати оригінальні дослідження в медицині та досягати наукових результатів, що створюють нові знання, із звертанням особливої уваги до актуальних задач/проблем та використанням новітніх наукових методів. Здатність планувати проведення клінічного та експериментального дослідження, обирати сучасні методологічні підходи до оцінки результатів, здійснювати статистичний аналіз результатів. Здатність здійснювати аналіз наукової літератури (вітчизняної та зарубіжної), створити та оформити огляд літератури (мета аналіз). Здатність провести аналіз результатів наукових досліджень та оформити їх у вигляді наукової публікації/виступу українською та англійською мовами.
2. Здатність здобувачами ступеня доктора філософії застосовувати знання фундаментальних основ, сучасних досліджень проблем і тенденцій медицини у комплексному аналізі явищ і процесів, що виникають в Україні та інших країнах світу;
3. Здатність здобувачами ступеня доктора філософії відокремлювати структурні елементи, що складають теоретичну та емпіричну основу системи знань зі спеціальності 14.01.03 «Хірургія»;
4. Здатність здобувачами ступеня доктора філософії виділити та зафіксувати провідний клінічний симптом або синдром патологічного стану чи захворювання; шляхом співставлення зі стандартами, використовуючи попередні дані анамнезу хворого та дані огляду хворого, на основі провідного клінічного симптому або синдрому, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення поставити найбільш вірогідний або синдромний діагноз захворювання;
5. Здатність здобувачами ступеня доктора філософії використовуючи найбільш вірогідний або синдромний діагноз, дані лабораторного та інструментального обстеження пацієнта, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за певним алгоритмом, здійснювати диференціальну діагностику захворювань для тематичних напрямків зі спеціальності 14.01.03 «Хірургія»;
6. Володіння здобувачами ступеня доктора філософії сучасними методами наукового дослідження, в тому числі пошуку інформації в літературі, розрізнення первинних і вторинних джерел, використання традиційних та новітніх інформаційно - комунікаційних технологій;
7. Здатність здобувачів ступеня доктора філософії до використання сучасного наукового обладнання та інноваційних технологій у галузі медицини;
8. Компетентність здобувачами ступеня доктора філософії інтерпретувати результати експериментів та брати участь у дискусіях із досвідченими науковцями стосовно наукового значення та потенційних наслідків отриманих результатів;
9. Здатність здобувачами ступеня доктора філософії проводити науковий аналіз результатів досліджень і використовувати їх в практичній діяльності;
10. Здатність здобувачами ступеня доктора філософії осмислення своїх власних припущень та перевірки зроблених іншими припущень, що вважаються доведеними, у галузі медицини;
11. Здатність здобувачів ступеня доктора філософії до формулювання концепції в результаті читання, дослідження, обговорення і мозкового штурму у високо спеціалізованій, присвяченій певній темі роботі академічного або професійного спрямування;
12. Здатність здобувачів ступеня доктора філософії до виявлення зв'язків між сучасними концепціями медичної науки, наведення доказів та/або інших аргументів, що спростовують ці докази;

13. Здатність здобувачів ступеня доктора філософії до включення нових висновків в існуючі знання щодо використання засобів діагностики, профілактики та лікування у різних груп населення.

Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен

знати:

етіологію, патогенетичні особливості, клінічні прояви гострих хірургічних захворювань органів черевної порожнини (гострого апендициту, гострого холециститу, гострого панкреатиту, кишкової непрохідності, перитоніту); основних методів дослідження у хірургії (методів візуалізації (рентгенографії, комп'ютерної томографії, магнітно-резонансної томографії); ультразвукових; лабораторних методів дослідження (біохімічних, коагуляційних, ліпідного обміну крові), їх переваги та діагностичні можливості; самостійно обстежувати хворих із гострою хірургічною патологією зі складанням історії хвороби, встановленням клінічного діагнозу; сучасні напрямки та алгоритми лікування гострих хірургічних захворювань.

вміти:

збирати медичну інформацію про стан пацієнта; класифікувати і аналізувати типову клінічну картину гострих абдомінальних хірургічних захворювань, складати план обстеження та аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень при типовому перебігу гострих абдомінальних хірургічних захворювань, трактувати загальні принципи лікування, реабілітації і профілактики таких захворювань, визначати тактику ведення (принципи операційних втручань та консервативного лікування, реабілітаційні заходи) а також виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення гострих абдомінальних хірургічних захворювань; знати основні ведення медичної документації; опрацювати та аналізувати державну, соціальну та медичну інформацію.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії наступних компетентностей та програмних результатів навчання

Інтегральна компетентність:

здатність ефективно вирішувати комплексні наукові та практичні проблеми в галузі медицини за спеціальністю «хірургія», організовувати і виконувати власну науково-дослідницьку роботу з метою генерування нових систематизованих знань, що мають теоретичне і практичне значення, можуть успішно

впроваджуватись у вітчизняний й міжнародний дослідницький та освітній простір, практичну медицину та інші сфери життя.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до науково-професійного, світоглядного та загальнокультурного саморозвитку і самовдосконалення.

ЗК2. Здатність самостійно виконувати фахову та науково-дослідницьку роботу з дотриманням принципів академічної доброчесності, авторського права та наукової етики.

ЗК3. Здатність до різнобічного пошуку, самостійного аналізу та систематизації інформації з використанням сучасних комунікаційних та інформаційних технологій.

ЗК4. Здатність спілкуватись і взаємодіяти в науково-професійному та освітньому середовищі, в тому числі, на міжнародному рівні.

ЗК5. Здатність незалежно мислити, виявляти, формулювати й ефективно вирішувати проблеми наукового характеру, приймати відповідальні рішення, продукувати нові знання та ідеї.

ЗК6. Здатність проводити моніторинг виконаних робіт, здійснювати оцінку інтелектуального продукту та забезпечувати його якість.

ЗК7. Здатність до опрацювання, аналізу, узагальнення, обговорення та представлення результатів власного наукового дослідження у вигляді усної та письмової презентації державною й іноземною мовами, опанування майстерністю вести наукову дискусію з демонстрацією вільного володіння науковою термінологією, риторикою та культурою наукового мовлення.

ЗК8. Здатність працювати в команді, організовувати, планувати та прогнозувати результати власної чи колективної роботи, нести відповідальність за досягнуті результати, діяти в нових

умовах, керувати роботою інших осіб та мотивувати їх для досягнення спільної мети.

Фахові компетентності:

ФК1. Здатність аналізувати, відтворювати, інтерпретувати та використовувати в практичній, науково-дослідницькій та освітній діяльності знання сучасного стану проблем та досягнень в галузі абдомінальної хірургії, основних концепцій, теорій, гіпотез щодо розвитку, перебігу та лікування гострих абдомінальних хірургічних захворювань

ФК2. Здатність розробляти та управляти науковими проектами в галузі абдомінальної хірургії, формулювати мету, зміст та новизну дослідження.

ФК3. Здатність встановлювати потреби у додаткових знаннях за напрямком наукових досліджень в галузі абдомінальної хірургії, генерувати нові знання, наукові гіпотези, теорії та концепції щодо розвитку, перебігу, прогнозування наслідків та лікування гострих хірургічних захворювань органів черевної порожнини, а також їх профілактики.

ФК4. Здатність обирати та використовувати сучасні методи дослідження (опитування, огляду, спеціального клінічного обстеження, визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень пацієнтів з гострими хірургічними захворюваннями органів черевної порожнини) відповідно до поставленої мети, завдань та очікуваних результатів.

ФК5. Здатність інтерпретувати, аналізувати й узагальнювати результати роботи з профільними пацієнтами, дані власних наукових досліджень пацієнтів із гострими хірургічними захворюваннями органів черевної порожнини, визначати їх місце в

системі існуючих знань, дотримуючись принципів наукової етики, академічної доброчесності й авторського права.

ФК6. Здатність впроваджувати нові знання з питань невідкладної абдомінальної хірургії в наукову сферу, освітній процес і практичну роботу за фахом «хірургія».

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Безперервно самовдосконалюватись та застосовувати здобуті науково-професійні знання та вміння з невідкладної абдомінальної хірургії в науковій, фаховій та освітній діяльності.

ПРН 2. Використовувати набуті концептуальні та методологічні знання для організації й самостійного виконання наукового дослідження в галузі невідкладної абдомінальної хірургії.

ПРН 3. Добирати, аналізувати, інтерпретувати, коректно оцінювати і творчо використовувати клінічну та наукову інформацію стосовно причин розвитку, особливостей клінічного перебігу, підходів до діагностики, лікування та профілактики гострих хірургічних захворювань органів черевної порожнини.

ПРН 4. Вміти виявити та окреслити невирішені проблеми щодо діагностики і лікування пацієнтів з гострими хірургічними захворюваннями органів черевної порожнини з подальшим визначенням шляхів їх вирішення.

ПРН 5. Продукувати нові знання та ідеї, формулювати наукові гіпотези, теорії та концепції в галузі невідкладної абдомінальної хірургії з урахуванням та дотриманням принципів наукової етики й академічної доброчесності.

ПРН 6. Самостійно аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати, узагальнювати, систематизувати клінічні та наукові дані стосовно причин розвитку, особливостей клінічного перебігу, підходів до діагностики, лікування і профілактики гострих хірургічних захворювань органів черевної порожнини.

ПРН 7. Розробляти дизайн і план власного дослідження за фахом «Хірургія» на основі самостійно сформульованих мети і завдань.

ПРН 8. Обирати, застосовувати і вдосконалювати сучасні методики дослідження пацієнтів

гострими хірургічними захворюваннями органів черевної порожнини.

ПРН 9. Розробляти та впроваджувати нові способи діагностики, лікування та профілактики хірургічних захворювань органів живота.

ПРН 10. Використовувати здобуті в результаті дослідження нові знання щодо гострих хірургічних абдомінальних захворювань в практичній діяльності й освітньому процесі.

ПРН 15. Розвивати комунікації та застосовувати навички міжособистісних взаємодій в науковому, професійному, освітньому та міждисциплінарному середовищах.

ПРН 16. Дотримуватися принципів наукової етики у роботі з пацієнтами із гострими хірургічними захворюваннями органів черевної порожнини.

ПРН 17. Використовувати принципи академічної доброчесності та нести відповідальність за достовірність отриманих та оприлюднених наукових результатів.

Очікувані результати

Знати:

1. основні закономірності розвитку хірургічної науки в людському
2. суспільстві на етапах його історичного розвитку;
3. етапи становлення і розвитку хірургічної науки в світі та в Україні;
4. основні досягнення вітчизняної хірургії, її пріоритети, внесок у світову науку і культуру;

5. провідні вчені-хірурги, зокрема вихідці з України, їх досягнення.

Вміти:

1. правильно інтерпретувати та аналізувати розвиток хірургічної науки в історичній площині;
2. трактувати основні історико-медичні події в хірургії;
3. застосовувати свої знання при вирішенні професійних проблем;
4. орієнтуватися в сучасних проблемах хірургії і сприяти їх вирішенню.

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ

з навчальної дисципліни

«ІСТОРІЯ, СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ХІРУРГІЧНОЇ НАУКИ»

(за спеціальністю 222 «Медицина»)

Методи і форми навчання

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Тип дисципліни/модулю (обов'язкова/вибіркова)	
2,0	22 «Охорона здоров'я»	вибіркова	
Загальна кількість годин	Спеціальність: (код та найменування спеціальності)	Рік підготовки:	
60	222 «Медицина»	1-й -	2-й
		-	-
		Семестр	
		1-й	2-й
		-	-
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 24 самостійної роботи аспіранта - 36	Освітньо-кваліфікаційний рівень: аспірант	Лекції	
		4 год	
		Практичні	Семінарські
		8 год	8 год
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
		36 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		- год.	
Вид контролю:			
Залік 1 год			

5. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

з навчальної дисципліни

«ІСТОРИЯ, СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ХІРУРГІЧНОЇ НАУКИ»

(за спеціальністю 222 «Медицина»)

№ пп	Розділи та рубрики навчальної дисципліни	Кількість годин						
		Загальний обсяг	Аудиторних					Самостійна робота
			Всього	У тому числі				
		лекції		практичні	семінари	консультації		
1	Історія, сучасні досягнення та перспективи розвитку хірургічної науки	59	23	4	8	8	3	36
	Залік	1	1			1		
	Разом ...	60	42	4	8	9	3	36

6. ПЛАН ЛЕКЦІЙ

з навчальної дисципліни

«ІСТОРИЯ, СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ХІРУРГІЧНОЇ НАУКИ»

(за спеціальністю 222 «Медицина»)

№ зп	Тема заняття	Кількість годин
1	Хірургії як наука та предмет викладання. Історія світової та української хірургії XIX-XX ст. Внесок українських хірургічних шкіл у розвитку вітчизняної хірургії	2
2	Сучасні досягнення в хірургії. Методи наукового дослідження в хірургії. Особливості методології педагогічного процесу в хірургії	2
	Загалом ...	4

7. ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

з навчальної дисципліни

«ІСТОРИЯ, СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ХІРУРГІЧНОЇ НАУКИ»

(за спеціальністю 222 «Медицина»)

Тема заняття	Кількість годин
Тема 1. Основні методологічні пошуки у світовій науці	2
Тема 2. Внесок українських хірургічних шкіл у розвиток хірургічної науки	2
Тема 3. Застосування принципів доказової медицини у прийнятті рішень при хірургічних захворюваннях	2
Тема 4. Сучасні підходи до міждисциплінарних наукових досліджень у хірургії	2
Загалом ...	8

8. ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

з навчальної дисципліни

«ІСТОРІЯ, СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ХІРУРГІЧНОЇ НАУКИ»

(за спеціальністю 222 «Медицина»)

Тема заняття	Кількість годин
Тема 1. Розвиток хірургічної науки у світі. Цілі і завдання історії хірургії	2
Тема 2. Етика та методологія наукового дослідження в хірургії	2
Тема 3. Нові напрямки наукових досліджень в хірургії	2
Тема 4. Проблема доброчесності у сучасній хірургічній науці. Особливості викладання хірургії у вищих медичних навчальних закладах, технологія педагогічного процесу	2
Загалом ...	12

9. ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з навчальної дисципліни

«ІСТОРІЯ, СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ХІРУРГІЧНОЇ НАУКИ»

(за спеціальністю 222 «Медицина»)

Тема заняття	Кількість годин
Міжнародне співробітництво в галузі охорони здоров'я. Етичний кодекс лікаря України	8
Аналіз сучасних даних, розробка і синтез нових ідей з актуальних проблем в хірургії	8
Правила проведення патентно-інформаційного пошуку з обраної наукової теми, дослідження у вітчизняних та закордонних джерелах, наукометричних базах	8
Розробка дизайну дослідження. Презентація отриманих даних у вигляді публікацій та доповідей на національному та міжнародному рівні	12
Загалом ...	36

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Організація поточного контролю

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми дисципліни (поточна навчальна діяльність - ПНД) та підсумкового заняття (ПЗ) студенту виставляється оцінка за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

Залік - співбесіда по ситуаційній задачі з 5 питаннями.

Оцінювання індивідуальних завдань аспірантів

На засіданні кафедри затверджується перелік індивідуальних завдань. Оцінювання індивідуальних завдань аспіранта здійснюється за виконання завдань викладача: доповідь реферату на практичному занятті 0 – 2 бали; доповідь з презентацією на практичному занятті 0 – 3 бали з перевіркою на

плагіат, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, у інших учбових та науково-практичних закладах, написання тез, статей 0 – 5 балів; участь у наукових конкурсах – за кожний вид діяльності 5 – 10 балів (**загалом не більше 10 балів**), які можуть додаватись, як заохочувальні.

Бали за індивідуальні завдання одноразово нараховуються аспіранту тільки комісійно (комісія – зав. кафедри, завуч, викладач групи) лише за умов успішного їх виконання та захисту. В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів.

Оцінювання самостійної роботи аспірантів

Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового заняття, заліку.

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Силабус навчальної дисципліни.
2. Плани самостійної роботи.
3. Методичні розробки для викладача.
4. Методичні вказівки до практичних занять для аспірантів.
5. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу аспірантів.
6. Питання та завдання до контролю засвоєння розділу.

12. ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність слухача

Оцінюється за 4-бальною (традиційною) шкалою. Під час практичних занять велика частина часу (не менше 60%) повинна відводитися основного етапу заняття: самостійній роботі слухачів під керівництвом викладача з професійно-орієнтованими завданнями (реальними об'єктами майбутньої професійної діяльності - хворими, результатами лабораторних досліджень, рентгенограмами або їх моделями). Залишок часу - на аналіз і спільне обговорення результатів самостійної роботи слухачів з корекцією помилок. Види навчальної діяльності слухача, які підлягають оцінюванню на практичному і семінарському занятті, визначаються кафедрою з урахуванням специфіки дисципліни і цілей вивчення конкретної теми і фіксуються в протоколі засідання кафедри до початку навчального року. Оцінювання навчальної діяльності всіх слухачів не є обов'язковим на кожному практичному і семінарському занятті. Однак, на практичному занятті повинно бути опитано не менше 50% слухачів, а на семінарському - не менше 30%. Наприкінці вивчення дисципліни поточна успішність розраховується як середній поточний бал, тобто середнє арифметичне всіх поточних оцінок за традиційною шкалою, округлене до двох знаків після коми, наприклад, 4,75.

На останньому практичному занятті викладач зобов'язаний оголосити слухачам результати їх поточної академічної успішності, академічну заборгованість (якщо така є), а також при виконанні навчальної програми заповнити залікову книжку слухача.

До підсумкової атестації допускаються лише ті слухачі, які не мають академічної заборгованості і їх середній бал за поточну навчальну діяльність з дисципліни становить не менше 3,00. Якщо слухач одержав мінімальний середній бал 3,00 за поточну успішність, навіть у разі невідпрацьованих незадовільних оцінок за поточну успішність він отримує залік.

Перескладання незадовільних оцінок

Слухач має право впродовж семестру перескладання поточних незадовільних оцінок тільки з метою досягнення середнього балу 3,00. Перескладання оцінок «3», «4», «5» для підвищення середнього балу поточної успішності слухача забороняється.

Оцінка за індивідуальні завдання нараховуються слухачу лише за умов успішного їх виконання та захисту. Оцінка додається до поточної успішності.

Залік

По завершенню вивчення дисципліни здійснюється залік. До підсумкової атестації допускаються лише ті студенти, які не мають академічної заборгованості і мають середній бал за поточну навчальну діяльність не менше 3,00.

Якщо дисципліна закінчується заліком, підраховується тільки середній бал поточної успішності, тобто середнє арифметичне всіх отриманих оцінок за традиційною шкалою, округлене до двох знаків після коми, яке конвертується за 200-бальною системою. При цьому, у відповідну документацію записується середній поточний бал, який конвертується за 200-бальною шкалою та виставляються оцінка за 2-бальною шкалою («зараховано» або «не зараховано»).

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни за багатобальною шкалою

Особливе методологічне значення має питання конвертації результату вивчення слухачем дисципліни за 200-бальною шкалою та подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS. Це необхідно для здійснення академічної мобільності слухача, надання слухачу можливості продовжити навчання з цієї дисципліни в іншому ВНЗ або в іншій країні.

Отриманий середній бал за дисципліну дозволяє здійснити конвертацію за 200-бальною шкалою.

Самостійна робота слухачів

Самостійна робота слухачів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час іспиту або диференційного заліку.

13. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Пропущенні заняття мають бути відроблені протягом 2-ох тижнів з дня пропуску та до екзамену. Перескладання занять проводиться у часи перескладань (четвер – 4-а пара (2 академічні години), субота – 1-3 пара (6 академічних годин)) з попереднім узгодженням з викладачем. При давності пропуску більше 2-х тижнів або пропуску 2-х днів або більше слухач має взяти письмовий дозвіл на відробку з деканату. Слухач з письмового дозволу деканату має право на перескладання тем, з яких він отримав оцінку «2», якщо його середній бал за поточну навчальну діяльність з дисципліни становить менше 3,00.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ♦ самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця

вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- ♦ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
  - ♦ дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
  - ♦ надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.
- Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:
- ♦ використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
  - ♦ використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікронавушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
  - ♦ проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

Політика щодо відвідування та запізень

Відвідування занять обов'язкове. Слухач має самостійно опрацювати тему перед заняттям та прийти на заняття готовим до опитування, дискусії та оцінювання.. Відпрацювання пропущених занять проводиться за домовленістю з викладачем у години консультацій з письмового дозволу деканату. Запізнення на заняття неприпустимі. При запізненні слухача на заняття викладач має права не допустити слухача до заняття з отриманням пропуску!

Мобільні пристрої

Під час занять мобільні пристрої мають бути вимкнені чи на беззвучному режимі, заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Електронні пристрої можна використовувати лише за умови виробничої необхідності в них (за погодженням з викладачем).

Поведінка в аудиторії

Під час занять слухач має займати відведене робоче місце. Заборонено перебивати чи відволікати від заняття викладача чи колег, займатися справами, що не стосуються заняття. При опитуванні слухача відповідає лише опитуваний слухач. Для вираження бажання задати питання, відповісти чи доповнити відповідь студент має підняти руку та зачекати поки до нього звернеться викладач.

14. ЛІТЕРАТУРА

1. Андрійчук В.Г. Сутнісний аспект методології наукових досліджень. ЕкономікаАПК. 2016.№7.С.87–94.
1. Видання наукової літератури у вузі:методичні рекомендації для науковців/ укладачі:К.М. Мовчан, М.В. Бабіля.–Мукачево:РВВМДУ,2017.– 113с.
2. Гуроров О.І. Методологія та організація наукових досліджень:навч. посіб. Х.:ХНАУ,2017.272с.
3. Издательские термины и понятия : словарь с комментариями / автор-сост. Г. Ф. Низяева; библиогр. ред. А. П. Кочмарева. Владивосток : ДВО РАН, 2008. С. 4–7, 17–20, 24, 27–28.

4. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. ТОВ «Видавництво «ЦНЛ», 2019, -350с.
5. Котюрова М. П. Стилистика научной речи : учеб. пособие. — М. : Академия, 2010. С. 79–95, 178–203.
6. Котюрова М. П., Баженова Е. А. Культура научной речи : текст и его редактирование : учеб. пособие. 2-е изд., перераб. и доп. М. : Флинта : Наука, 2008. С. 255–258, 260–263.
7. Мальцев Э.В. Методология научного творчества в медицине: практические аспекты / Э. В.Мальцев. - Астропринт, 2006. - 120 с.
8. Мантур Чубата О.С. Особливості наукового дослідження у сучасному світі/О.С.Мантур-Чубата, Дубілей Н.А. Наук. вісник Ужгородського національного університету,с.9-11
9. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування : навч. посібн. К. : Каравела, 2005. — С. 38–58, 133–140, 181, 274–278, 287–288.
10. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посібн. К. : Центр навчальної літератури, 2006. — С. 5–22, 130–133, 154–155, 184–205, 254–257, 292–301.
11. Основи інформаційно-аналітичної діяльності : навч. посібн. / Захарова В. І., Філіппова Л. Я. К. : Центр учбової літератури, 2013. С. 204–226, 254–268.
12. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи : навч. посібн. Львів : Афіша, 2006. — С. 31–38, 112, 189, 276–279, 286–29, 310–312, 314–316.
13. Семенов О. М. Культура наукової української мови: навч. Посібник. К. : Академія, 2010. — С. 5–28, 62–78, 99–115.
14. Сурмін Ю. Науковий текст: специфіка, підготовка та презентація : навч.-метод. посібн. К. : НАДУ, 2008. С. 3–40, 41–52, 59–65, 94–103.
15. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця: практичний посібник. К. : Наша культура і наука, 2006. С. 157–160, 227–229, 235–238, 244–248, 263–272, 300–302, 319–329.

Додаткова:

1. Абрамов Е. Г. Какой должна быть аннотация к научной статье // Научная периодика: проблемы и решения. № 3 (9). Май — июнь 2012. С. 4–6.
2. Абрамов Е. Г. Подбор ключевых слов для научной статьи // Научная периодика: проблемы и решения. № 2 (2). 2011. С. 35–40.
3. Артамонов С. Б. Аналіз методів протидії автоматичним системам визначення плагіату в електронних документах // Проблеми інформатизації та управління. № 4 (40). 2012. С. 12–18.
4. Беляева Л. Н., Шубина Н. Л. Научная статья как объект экспертной оценки // Известия Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена. № 172. 2014. С. 5–12.
5. Гуманенко О. О. Особливості типологічної характеристики рецензій на наукові твори // Наукові записки [Української академії друкарства]. Серія : Соціальні комунікації. 2011. Вип. 3 (36). С. 119–126.
6. Гуманенко О. О. Рецензування як чинник наукової комунікації: соціокультурні та видавничі аспекти: автореферат дис. ... канд. наук із соц. комунікацій. 27.00.05. Теорія та історія видавничої справи та редагування. К., 2011. С. 6–14.
7. Деякі рекомендації з підготовки журналів для зарубіжної аналітичної бази даних SCOPUS // Збірник нормативних документів з питань упорядкування видавничої діяльності установ НАН України / уклад. і упорядк. Радченко А. І., Болкотун З. А. К. : Академперіодика, 2013. С. 94–104.
8. Дзюбак Н. М. Саморедагування як спосіб підвищення ефективності авторського тексту // Іван Огієнко і сучасна наука та освіта. Серія історична та філологічна : наук.

- зб. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2015. Вип. 11. С. 198–203.
9. Ефремов Ю. Н. Лженаука, псевдонаука и гипотеза // Лженаука в современном мире... СПб. : ВВМ, 2013. С. 30–41.
  10. Євсєєва Г. П., Савицький М. В. Основні вимоги до якісного оформлення наукових публікацій // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. 2014. № 8. С. 53–62.
  11. Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу». Зі змінами, внесеними згідно з Законом № 5460-VI (5460-17) від 16.10.2012 // Відомості Верховної Ради України. 2014. № 2–3. С. 41.
  12. Зелінська Н. В. Наукова книга в сучасному світі: тест на виживання // Поліграфія і видавнича справа. 2008. Вип. 1 (47). С. 9–17.
  13. Зелінська Н. В. Стаття у фаховому виданні: комунікація, імітація, профанація? // Наука України у світовому інформаційному просторі. Вип. 8. К. : Академперіодика, 2013. С. 54–60.
  14. Іщенко Н. Г., Короткевич А. О. Культурна складова науково-популярного тексту. URL : <http://tinyurl.com/zxtaxbf>
  15. Ким М. Н. Основы творческой деятельности журналиста: Учебник для вузов. СПб. : Питер, 2011. С. 218, 270–280, 348–354, 360–384.
  16. Ковтун Т. Щоб і науково, і популярно // Культура мови на щодень. URL : <http://tinyurl.com/jbkvm66>
  17. Колесникова И. И. Что важно знать о языке и стиле научных текстов (статья 1) // Высшее образование в России. № 3. 2010. С. 130–137.
  18. Колесникова И. И. Что важно знать о языке и стиле научных текстов (статья вторая) // Высшее образование в России. № 6. 2010. С. 143–148.
  19. Коновець О. Сучасна періодика в системі наукової комунікації // Бойко А., Зелінська Н., Коновець О. Наукова комунікація у мас-медіа. Львів : Українська академія друкарства, 2009. С. 33–46.
  20. Лакатос И. Наука и псевдонаука. Выступление в радиопрограмме Открытого университета 30 июня 1973 / Пер. с англ. М. Каревой. 6 с. URL : <http://www.nsu.ru/classics/pythagoras/Lacatos.pdf>
  21. Ляшко С. М. Поняття «наукова біографія» у теорії та практиці історико-біографічних досліджень // Українська біографістика : зб. наук. пр. К., 2013. Вип. 10. С. 25–45.
  22. Майборода В. К., Майборода С. В. Характерні недоліки дисертаційних робіт // Вісник Української академії державного управління при президентіві України. 2002. № 2. С. 374–376.
  23. Маслова А. Історичний аспект наукового стилю мовлення // Українознавчий альманах. 2012. Вип. 9. С. 152–154.
  24. Муранова О. С. Способы выражения позиции автора в тексте научно-популярной статьи // Известия Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена. № 89. 2009. С. 238–244.
  25. Нгуен Тхи Хоай Чанг. Жанрово-стилистические особенности научно-популярного подстиля (технический дискурс) // Коммуникативные аспекты языка и культуры: сб. мат-лов XIV Междунар. науч.-практ. конф. студентов и молодых ученых. Томск : Изд-во ТПУ, 2014. Ч. 2. С. 275–277.
  26. Новиков А. М. Как написать монографию. URL : <http://www.anovikov.ru/artikle/monograf.htm>
  27. Огар Е. І. Проблеми типології сучасної науково-популярної книги // Наукові записки [Української академії друкарства]. Секція книгознавства, видавничої справи і організації книжкової торгівлі. Вип. 3. 2001. С. 63–67.
  28. Орещенко А. В. Наукова стаття: особливості викладення матеріалу // Часопис картографії. 2011. Вип. 3. С. 10–29.

29. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання / Стукало Н. В., Ковальчук К. В., Литвин М. В. та ін. Донецьк : Б/в, 2013. С. 4–5, 7–17, 32.
30. Постанова Президії ВАК України від 15.01.2003 № 7-05/1 // Бюлетень Вищої атестаційної комісії. № 1. 2003. С. 2.
31. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», № 40 від 12 січня 2017 року. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>
32. Ренн О. М. Колективне авторство у видавничій справі // Наукові записки [Української академії друкарства]. Серія : Соціальні комунікації. 2010. № 2 (18). С. 11–19.
33. Симоненко Т. В. Типологія помилок у категорійному апараті наукового тексту // Типологія помилок у науковому тексті: збірник наукових праць. Черкаси, 2011. С. 16–24.
34. Солімар Л. Як писати наукові статті // Морфологія. 2009. Т. III. № 1. С. 86–87.
35. Теория и практика редактирования / рук. авт. кол. Н. М. Сикорский, С. М. Брейтбург. М. : Высшая школа, 1964. Ч. 2. С. 114–148.
36. Трішук О. В. Робота редактора над образністю науково-інформаційного тексту // Наукові записки [Української академії друкарства]. Серія : Соціальні комунікації. 2015. № 1. С. 114–124.
37. «Формування наукового світогляду та популяризація наукових знань: проблеми, ризики, перспективи». Аналітична записка. URL : <http://www.niss.gov.ua/articles/1650/>
38. Холдейн Дж. Б. С. Как писать научно-популярную статью // Фельдман Г. Э. Джон Бэрдон Сандерсон Холдейн. М. : Наука, 1976. С. 186–190.
39. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : Підручник. 2-ге вид., виправ і доповнене. К. : Алерта, 2011. С. 538–540, 548–558, 566–571.
40. Шубина Н. Л. Научная статья: особенности ее текстовой организации // Universum. Вестник Герценовского университета. № 2. 2007. С. 65–66.
41. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради / Автор-упорядник Л. А. Пономаренко. К. : Толока, 2001. С. 15–16, 24–44, 49–55, 56–59.
42. Ясь О. Рецензія у науковій творчості історика: проблеми різновидів та функціонального призначення // Україна модерна. Львів, 2007. Число 12. С. 97–128.

Інформаційні ресурси:

1. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова»: <http://www.ukrbook.net/>
2. Електронна бібліотека Інституту журналістики: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php>
3. Єгорченко І. Що таке якісний науковий журнал: What is a quality journal: <http://tinyurl.com/hxe3ygh>
4. Методичні рекомендації і правила видання історичних джерел: http://archeos.org.ua/?page_id=634
5. Міністерство освіти і науки України. Наука: <http://mon.gov.ua/activity/nauka/>
6. Рецензування: <http://sstc.kiev.ua/journal/ua/retsenzuvannia>
7. Як написати рецензію? (Розширений практичний посібник): <http://starfort.in.ua/page/recenz>
8. Як публікуватися в міжнародних рецензованих виданнях: <http://tinyurl.com/zgortbo>

Електронні ресурси

1. <http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України;
2. http://president.gov.ua – офіційний веб-сайт Президента України;
3. <http://rada.gov.ua/> – офіційний портал Верховної Ради України;

4. <http://www.nbu.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського;
5. <http://www.nplu.org/> – Національна Парламентська бібліотека України;
6. <http://www.who.int/> – офіційний веб-сайт Всесвітньої організації охорони здоров`я.
7. <http://erassociety.org/>
8. <http://www.espen.org/>
9. <http://onlinelibrary.wiley.com/>
10. www.elsevier.com/books-and-journals
11. <http://link.springer.com/search?facet-discipline=%22Medicine%22>
12. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>
13. <http://www.clinicalnutritionjournal.com/>
14. <http://www.cancer.gov/>
15. <http://www.cancer.net/>
16. <http://jco.ascopubs.org/>
17. <http://jop.ascopubs.org/>
18. <http://www.pubpdf.com/>
19. <http://www.websurg.com/>
20. <http://www.cochrane.org/>
21. <http://www.wjgnet.com/>
22. <http://www.nejm.org/>
23. <https://www.omicsonline.org/>
24. <http://radiopaedia.org/>
25. <http://cancerres.aacrjournals.org/>
26. <http://www.ijcem.com/>
27. <http://www.surgukraine.com.ua/>
28. <http://hirurgiya.com.ua/>
29. <http://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/surgery/index>
30. <http://www.clinicaloncology.com.ua/>
31. <http://heartandvessels.com.ua/>